

Alfa Univerzitet
Fakultet za trgovinu i bankarstvo
beograd
Seminarski rad

TEMA:

Akcije kao berzanski materijal

Doc. dr Marijana Milunović

Kruševac, 2011

Sadržaj

Uvod 3

I Pojam i nastanak akcijskog kapitala 4

II AKCIJE 5

1. Izdavanje akcija 6

2. Odluka o izdavanju akcija i poziv na upis akcija 7

3. . Upis, uplata i izdavanje akcija 7

4. Sastojci i obavezni elementi akcije 8

5. Knjiga akcionara 8

6. Vrste i klase akcija 8

6.1 Akcije na ime i akcije na donosioca 9

6.2 Osnivacke akcije i akcije sledecih emisija 9

6.3 Privremene i stalne akcije 9

6.4 Obicne (redovne) akcije 9

6.5 Monoglasne, viseglasne i bezglasne akcije 10

7. Prenos akcija 10

8. Amortizacija, zamena, sjedinjavanje, podela, oglasavanje nevažecom i povlacenje akcija 11

Zaključak 12

Literatura 13

Uvod

Ovaj seminarski rad ima za cilj da predstavi akcijski kapital i njegove elemente, da informiše o licima koja se pojavljuju u trgovini akcijama kao hartijama od vrednosti, da prezentuje podatke i prikaze process izdavanja i trgovine akcijama. Ovim radom su jasno definisani i objasnjeni bitni elementi akcija. Akcije predstavljaju najznačajnije dugoročne hartije od vrednosti kojima se trguje na tržištu kapitala. Svetska ekonomija počiva na kompanijama koje za izvore kapitala pri poslovanju koriste prodaju akcija. Iako su akcionarska društva najmladji vlasnički oblici na svetu, one su danas prerasle u najveće svetske gigante sa kojima se preduzeća kao sto su porodica i partnerska ne mogu porediti. Niz finansijski institucija je izraslo iz poslovanja sa akcijama.

Najvažnije finansijske institucije koje svoje postojanje mogu zahvaliti akcijskom kapitalu su brokersko-dilerske agencije, koji danas predstavljaju jedan od najprofitabilnijih oblika poslovanja. Kompanije ako hoće da uspeju u današnjem poslovnom svetu moraju da imaju velike količine kapitala, samim tim akcije se nameću kao jedno od najboljih izvora tog kapitala. Poslovanjem akcijama na berzi mogu da se ostvare velike kapitalne dobiti ali isto tako kao sto se može zaraditi moguće je i izgubiti velike količine novca, pa zbog toga za trgovanje na berzi potrebno je dobro poznavanje finansijskog tržišta da bi poslovanje bilo profitabilno.

I Pojam i nastanak akcijskog kapitala

Akcijnski kapital nastaje udruživanjem kapitala veće ili manje grupe individualnih

kapitalista u jedinstveni kapital. On se formira uplatom, odnosno kupovinom akcija, koje predstavljaju pravne potvrde o suvlasništvu u akcionarskom preduzeću i osnovu za učešće u raspodeli profita koji akcionarsko društvo ostvari svojim poslovanjem. Ovakav način formiranja akcijskog kapitala, koji dovodi do novog i posebnog organizacionog oblika preduzeća u kapitalističkoj privredi, unosi u mehanizam kapitalističke privrede, u ekonomske odnose kapitalističkog društva i u rasporedu stvorenog profita značajne i veoma interesantne novine i promene. Prva novina se ogleda u načinu formiranja i mogućnostima povećanja ovog oblika kapitala. Kao što je uopšte poznato, ukoliko je u pitanju individualni kapital, on se može uvećati isključivo u zavisnosti od prisvajanja jednog njegovog dela, odnosno od akumulacije jednog dela ostvarnog profita. Mogućnosti i ograničenja za uvećanje ovakve vrste kapitala

definisana su sopstvenim akumulacionim potencijalom. Iz tog razloga proces uvećanja individualnog kapitala je dug spor i postepen, a u određenim uslovima i za određene svrhe ovakav kapital je nedovoljan. Pojavom akcijskog kapitala opadaju ograničenja koja su postojala sa individualnim kapitalom, a koja su bila rezultat individualne akumulacije. Osnova i mogućnosti za povećanje akcijskog kapitala ogleda se u tome da on predstavlja slobodni novčani kapital u celoj privredi – bilo da su posredi veći ili manji iznosi. To znači da se preko formiranja i povećanja akcijskog kapitala u kapitalističkoj privredi ostvaruje brzi na dobrovoljnoj osnovi zasnovan proces centralizacije kapitala. Iznos akcijskog kapitala može da se formira i uvećava prema potrebama koje se javljaju u vezi sa primenom tehničkog i tehnološkog progresa. Novi, naročito revolucionarni tehnički i tehnološki pronalasci i postupci zahtevaju, pri njihovoj industrijskoj primeni, velike iznose kapitala ili značajna povećanja postojećeg kapitala. I dok je individualni kapital u tim slučajevima ograničen sopstvenom akumulacijom i ne može se u velikim skokovima povećavati akcijski kapital je sposoban za ovakve vidove naglih povećanja, koja može da zahteva tehnički i tehnološki progres. Posebno treba istaći ulogu akcijskog kapitala u razvoju onih grana privrede čiji individualni kapital nije mogao da pokrene. Tu je reč o izvesnim granama u kojima izgradnju ili proširenje kapaciteta preduzeća iz tehnoloških ili organizacionih razloga zahteva ogromna ulaganja u kapitala, što individualni kapital ne može da obezbedi. Već je Marks konstatovao da je npr razvoj železnice upravo rezultat pojave akcijskog kapitala i njegove sposobnosti za uvećanjem do ogromnih razmera. U kasnijem tehnološkom i tehničkom razvoju broj grana koji se razvijao akcijskom kapitalu stalno je rastao (ogromne pomorske kompanije, trgovačke flote, vazduhoplovne kompanije eksploatacija nafte itd). Značajan momenat u pojavi akcijskog kapitala je taj da je on veoma privilegovan u pogledu dobijanja kredita. Valja podsetiti da kredit ima veoma važnu ulogu u proširenoj reprodukciji svakog kapitalističkog preduzeća. Mogućnost ili ne mogućnost dobijanja kredita i uslovi njegovog dobijanja vrlo često mogu imati presudan uticaj na razvoj preduzeća, na njegovu tehniku ili rekonstrukciju i usavršavanje, jednom rečju na njegovu sposobnost da poveća produktivnost rada i da ide u korak sa svojim konkurentima. U tom smislu posmatrano, prednosti u dobijanju kredita, koje imaju akcionarska društva, svakako su veoma značajne. Akcijski kapital ima prednosti u zahtevima za kreditom kod banaka, pre svega zbog sigurnosti plasmana kredita, garantovanog velikim kapitalom akcionarskog preduzeća. Pored toga mogućnosti vraćanja kredita kod akcionarskih preduzeća nisu ograničene samo poslovnim uspehom preduzeća, već se kredit može vratiti uvećanjem akcijskog kapitala ako u roku povraćaja preduzeće nema dovoljno sopstvenih sredstava; ili eventualnim pretvaranjem kredita u akcijski kapital preko izdavanja nove tranše akcija koje bi se ustupale banci, odnosno kreditoru kao protivvrednost za primljeni zajam. Pored navedenih prednosti ili impulsa koje akcijski kapital daje kapitalističkoj privredi usled posebnog načina formiranja i mogućnosti povećanja, posebno treba istaći promene koje akcijski kapital unosi u funkciju i položaj industrijskog kapitala. Treba podsetiti na to da je kod zajmovnog kapitala konstatovano razdvajanje kapitala u funkciju od kapitala u funkciji. Zajmovni kapitalista ostao je nosilac funkcije svojine za koju je dobio kamatu, dok se kapitalista – preduzenik pojavljuje kao nosilac funkcije upravljanja kapitalom ova podela funkcije još nije eliminisala kapitalistu iz funkcije preduzetnika u proizvodnji. Zajmoprimac je kapitalista koji se u svoje ime, na svoj rizik i za svoju korist bavi organizovanjem proizvodnje – pri čemu mu po pravilu, tuđi, pozajmljeni kapital služi kao dopuna sopstvenog kapitala. Prema tome, funkcija upravljajna ostaje funkcija kapitaliste. Pojava akcijskog kapitala unosi osnovnu promenu upravo u funkciju upravljanja. Naime funkcija upravljanja se pretvara u profesionalnu funkciju dirigovanoj proizvodnjom od strane profesionalnih upravljača (menadžera). Ovakvo razdvajanje svojine nad kapitalom od upravljanja funkcionisanjem kapitala, čime se upravljanje pretvara u profesionalno bavljenje dirigovanjem preduzećem kao proizvodnom funkcijom, pokazuje kako privatna svojina nad kapitalom, sa stanovišta organizovanja i upravljanja proizvodnjom, postaje suvišna. Iz tog razloga Marks kaže za akcijski kapital: „Ovaj rezultat najvišeg razvitka kapitalističke proiz

OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE PREUZETI NA SAJTU.

www.maturskiradovi.net

MOŽETE NAS KONTAKTIRATI NA E-MAIL:

maturskiradovi.net@gmail.com